

DÍLO ALBERTA GIACOMETTIHO POPRVÉ V ČESKÉ REPUBLICĚ

Národní galerie Praha představuje vůbec poprvé českým návštěvníkům dílo jednoho z nejvýznamnějších, nejvlivnějších a zároveň nejoblíbenějších umělců 20. století, sochaře a malíře Alberta Giacomettiho (1901–1966).

Rozsáhlá retrospektivní výstava mapuje vývoj Giacomettiho umělecké tvorby napříč pěti desetiletími. Sleduje její zrání od let umělcova dospívání ve švýcarské Stampě přes avantgardní experimenty v meziválečné Paříži až po její vyvrcholení v jedinečném zobrazování lidského těla, jímž se umělec proslavil nejvíce. Působivě existenciálně naléhavé protáhlé postavy, které Giacometti vytvářel po druhé světové válce, reflektují autorův cit pro křehkost a zranitelnost lidské bytosti.

„Díky spolupráci s pařížskou nadací Fondation Giacometti, která spravuje pozůstalost Annette a Alberta Giacomettiho, můžeme našim návštěvníkům představit více než sto sochařských děl včetně vzácných originálů ze sádry. K vidění jsou i Giacomettiho klíčové malby a kresby dokládající celou šíři jeho technických dovedností a tematického záběru,“ říká Julia Bailey, kurátorka výstavy ze Sbírký moderního a současného umění NGP.

1

2

1 Kráčející muž, 1960 © Alberto Giacometti Estate, (Fondation Giacometti, Paříž + ADAGP, Paris) 2019

2 Klec, 1950–1951 © Alberto Giacometti Estate, (Fondation Giacometti, Paříž + ADAGP, Paris) 2019

Ve Veletržním paláci jsou vystavena Giacomettiho díla jako *Kráčející muž*, *Stojící žena* nebo *Ženy z Benátek*, jež zaujaly publikum na slavném italském bienále v roce 1956, ale i další ikonická díla, jako jsou *Žena-lžíce*, *Žena s vozem*, *Nos* i vzácné drobné plastiky, intimní portréty členů umělcovy rodiny a přátel, kteří po celý život představovali Giacomettiho oblíbené modely.

Giacometti, jehož Jean-Paul Sartre označil za jednoho z nejdůležitějších existencialistických umělců, odmítal tvořit realisticky, protože mezi uměním a skutečností vnímal příliš velkou propast. „*Originalita Giacomettiho díla spočívá v tom, že se nachází na samém kraji této propasti. Jeho dřívější zápolení se zobrazením se mu stalo vlastním do té míry, až se stalo hybnou silou jeho tvorby,*“ uvádí Catherine Grenier, kurátorka Fondation Giacometti, prezidentka Giacomettiho Institutu a spolukurátorka výstavy.

Výstava *Alberto Giacometti*, kterou připravila Národní galerie ve spolupráci s nadací Fondation Giacometti, Paříž, je k vidění v prvním patře Veletržního paláce od 18. července do 1. prosince 2019. K výstavě je rovněž připraven bohatý doprovodný program a vychází k ní knižní průvodce.

ALBERTO GIACOMETTI

Termín: 18. 7. – 1. 12. 2019

Místo: Veletržní palác

Kurátoři: Julia Tatiana Bailey (NGP), Serena Bucalo-Mussely (Fondation Giacometti), Catherine Grenier (Fondation Giacometti)

Architektonické řešení: Atelier A&D – Eva Jiříčková, Georgina Papathanasiou

Výstavu pořádá Národní galerie Praha ve spolupráci s Fondation Giacometti, Paříž.

BIOGRAFIE

1901

Alberto Giacometti se narodil 10. října v Borgonovu (Stampa), v malé vesnici v italské části Švýcarska. Jeho otec, Giovanni Giacometti (1868–1933), byl slavný švýcarský neoimpresionistický malíř. Giovanni Giacometti a Annetta Stampa měli tři děti: Diega (1902–1985), Ottilii (1904–1937) a Bruna (1907–2012). Kmotry Alberta a Bruna byli malíři Cuno Amiet a Ferdinand Hodler. 1904 Rodina se přestěhovala do domu ve Stampě, kde si Giovanni zřídil ateliér.

KOLEM 1910

Giovanni si pořídil letní byt v Maloje, na jezeře Sils, kde si vybudoval druhý ateliér. Domaloval bustu svého otce, kterou vytvořil Auguste de Niederhäusern-Rodo – jednalo se o jeho první pokus o propojení sochy a malby. Vytvořil první kopie rytin Albrechta Dürera.

1914–1915

Alberto Giacometti prožil dětství ve Stampě. Otec jej v raném věku zasvětil do kreslení a malování. V prosinci roku 1914 Alberto vytvořil svou první sochu: bustu bratra Diega, který se pak stal jeho hlavním modelem. V roce 1915 vznikla jeho první olejomalba *Zátíší s jablky*. Tato raná díla zůstala po celý Giacomettiho život v ateliéru. Modelem mu stáli i jeho bratr Bruno, sestra Ottilia a matka.

1915–1919

Studoval na Vyšší protestantské škole ve Schiers poblíž Coire.

1919–1920

Přerušil studia a zapsal se na École des Beaux-Arts, potom na École des Arts et Métiers v Ženevě. Ovlivněn tvorbou svého otce namaloval několik obrazů v neoimpresionistickém stylu.

1920

Opustil školu. Doprovázel svého otce na cestě do Benátek, kde Giovanni oficiálně

reprezentoval Švýcarsko na bienále. Alberto objevil Tintoretta, poté navštívil Padovu, kde si prohlédl Giottovy fresky. V listopadu navštívil Florencii, kde se seznámil s egyptským uměním, nakonec zavítal i do Říma. Egyptské sochařství mělo zásadní vliv na další vývoj jeho umělecké tvorby.

1921

Usadil se v Římě, v domě otceva bratrance, poté si pronajal malý ateliér na Via Ripetta. Cestoval do Neapole a do Pompejí, na léto se vrátil do Maloji. Během tohoto období vytvořil bezpočet kopií starých mistrů. 3. září se vydal na cestu s holandským knihovníkem Pieterem van Meusem. Jeho postarší společník dva dny nato před jeho očima zemřel. Traumatická zkušenost smrti opakovaně ovlivňovala Giacomettiho tvorbu.

1922

V lednu se přestěhoval do Paříže a začal studovat sochařství ve třídě Antoina Bourdella na Académie de la Grande Chaumiere. V Paříži zůstal do roku 1927. Sochy z této doby se vyvíjely směrem k post-kubismu a primitivismu.

1925

Pronajal si malý ateliér na rue Froidevaux, poblíž hřbitova Montparnasse, kam se k němu přistěhoval bratr Diego. Ten mu opět seděl modelem a pomáhal mu při práci. Alberto se seznámil s Pierrem Matissem, synem malíře Henriho Matisse, jehož newyorská galerie jej bude napříště zastupovat. Vytvořil sochařský a malířský portrét Flory Mayo, Američanky, s níž se seznámil na Académie de la Grande Chaumiere. První účast na Salon des Tuileries a první zakázka od sběratele afrického umění Josefa Müllera.

1

2

1 Nos, 1947 © Alberto Giacometti Estate, (Fondation Giacometti, Paříž + ADAGP, Paris) 2019

2 Vysoký akt, 1961 © Alberto Giacometti Estate, (Fondation Giacometti, Paříž + ADAGP, Paris) 2019

1926

1. prosince se přestěhoval do ateliéru na rue Hippolyte- Maindron č. 46, kde žil až do své smrti.

1927

Podruhé vystavoval na Salon des Tuileries, společně s Brâncușim a Zadkinem v sále vyhrazeném avantgardnímu umění.

1928

Vytvořil první z „plaket“ („plochých postav“), například *Hledící hlavu*, a představil je na

výstavě *Les artistes italiens de Paris* (Italští umělci z Paříže). Následující rok jednu z verzí tohoto typu děl zakoupila argentinská sběratelka Elvira de Alvear, další dílo zakoupil vikomt de Noailles.

1929

Giacomettiho díla ve své galerii představila Jeanne Bucher. Seznámil se s Jeanem Cocteauem a André Massonem, kteří jej uvedli do avantgardních kruhů, dále pak s Louistem Aragonem, Georgesem Bataillem a historikem Carlem Einsteinem. První nadšený článek o Giacomettim z pera Michela Leirise v časopise *Documents*. Podepsal roční smlouvu s Galerie Pierre Colle. Seznámil se s fotografem Elim Lotarem.

1930

Man Ray jej představil návrhář interiéru Jeanu-Michelu Frankovi, pro kterého vytvořil první dekorativní umělecké objekty. V Galerie Pierre vystavil *Zavěšenou kouli*, již Salvador Dalí označil za prototyp objektu se „symbolickou funkcí“.

1931

Stal se oficiálně členem surrealistické skupiny André Bretona a účastnil se jejích aktivit.

1932

První samostatná výstava v Paříži, v Galerie Pierre Colle. Christian Zervos o ní napsal článek do časopisu *Cahiers d'art*. Článek doprovodily fotografie Mana Raye pořizené v Giacomettiho ateliéru.

1933

První grafické ilustrace pro román *Na rovinu* René Crevela. Publikoval několik textů v časopise *Le Surréalisme au service de la révolution* a – na žádost Tériadea – v časopise *Minotaure*. Účastnil se surrealistické výstavy v Galerie Pierre Colle, na které prodal *Stůl* vikomtu de Noailles (v roce 1951 se nakonec dostal darem do Musée National d'Art Moderne). O pár dní později, 25. června, zemřel Albertův otec.

1934

Během následujících měsíců vytvořil Giacometti *Hlavu- -lebku*, *Neviditelný objekt* a *Krychli* coby poslední portréty svého otce. Začal se distancovat od surrealistického hnutí a navrácet k práci podle přírody. V prosinci uspořádala Galerie Julien Levy jeho první sólovou výstavu v New Yorku.

1935

Rozchod se surrealistickou skupinou. Podnikl solitérní průzkum tématu hlav, za modely mu posloužili jeho Gueyfier, kteří se u něj po dobu několika měsíců střídali. Spřátelil se s Balthusem, Francisem Gruberem a Pierrem Tal-Coatem. Na konci roku se seznámil s Isabelou Nicholas, která se stala jeho přítelkyní a modelkou.

1936

Zastupování svého díla ve Spojených státech svěřil Pierru Matissovi. Do sbírek newyorského Museum of Modern Art se jako jeho první dílo dostal *Palác ve 4 hodiny ráno*. Významná retrospektivní výstava Paula Cézanna v Musée de l'Orangerie jej utvrdila v přesvědčení o nezbytnosti zkoumání našeho vnímání reality.

1937

Spřátelil se se Samuelem Beckettem, se kterým po večerech navštěvoval Montparnasse. V ateliéru na Grands-Augustins navštívil Picassa v době, kdy pracoval na svém mistrovském díle *Guernica*. Jeho sestra Ottilia zemřela v Ženevě při porodu svého prvního dítěte, Silvia.

1938

Srazilo jej auto. Následkem nehody poté lehce kulhal. Sběratelka Peggy Guggenheim vystavila a prodávala Giacomettiho dílo v New Yorku.

1939

Seznámil se s Jeanem-Paulem Sartrem a Simone de Beauvoir. 1. září vypukla druhá světová válka.

1941

Do Francie vpadly německé nacistické jednotky. V prosinci odjel Giacometti do Švýcarska a setrval zde až do konce války. Vytvořil několik portrétů synovce Silvia a setkal se s nakladatelem Albertem Skirou.

1943

Ve Švýcarsku se seznámil s Annette Arm, která se v roce 1949 stala jeho ženou a jednou z oblíbených modelek.

1944

V Ženevě se s Giacomettim setkal Eli Lotar, který zde pro časopis *Labyrinthe* nafotoografoval pokoj v Hôtel de Rive, kde sochař pracoval na cyklu malých figur.

1945

8. května skončila válka kapitulací Německa. V září se vrátil do Paříže, kde Diego udržoval bratrův ateliér ve stejném stavu, v jakém jej opustil. Znovu se zapojil do pařížských literárních kruhů.

1946

Vytvořil cyklus portrétů osobností z uměleckého a literárního světa: Marie- Laure de Noailles, Simone de Beauvoir a Georgese Bataille. Na žádost Aragona vytvořil také sochařskou podobiznu Rol-Tanguye, komunistického vůdce francouzského odporu. Publikoval Sen, sfinga a smrt T. v časopise *Labyrinthe*.

1947

Annette Arm se přestěhovala do rue Hippolyte-Maindron.

1948

První samostatná výstava jeho děl od roku 1934 v Gallery Pierre Matisse v New Yorku. Sartre napsal úvod do katalogu – Hledání absolutna. Další sólové výstavy galerie Giacomettimu uspořádala v letech 1950, 1958, 1961 a 1964.

1949

Londýnská Tate Gallery zakoupila sochu *Ukazující muž*, první Giacomettiho dílo, které se dostalo do evropského muzea. Portréty Jeana-Paula Sartra a Tristana Tzary pokračoval Giacometti v cyklu podobizen intelektuálů. 19. července se oženil s Annette Arm.

1950

V newyorské Gallery Pierre Matisse představil nové sochy, mezi nimi i figurální kompozice na čtvercových podstavcích.

1951

První výstava v Galerie Maeght v Paříži, další výstavy v galerii následovaly v letech 1954, 1957 a 1961. První litografie. Odpovědnost za výstavy a za prodej jeho děl mezi sebe dělily dvě galerie.

1952

Musée de Grenoble zakoupilo *Klec*, první z Giacomettiho poválečných děl, které se dostaly do veřejných francouzských sbírek. Noailles daroval *Stůl* Musée National d'Art Moderne a ve francouzské národní sbírce se tak ocitlo první surrealistické dílo.

1954

První samostatná výstava v muzeu, v Santa Barbara v Kalifornii. Projekt medaile pro Henriho Matisse. Vytvořil první portréty Jeana Geneta, který mu pak seděl modelem až do roku 1958.

1955

První retrospektivy v muzeích: Solomon R. Guggenheim Museum v New Yorku, Arts Council Gallery v Londýně (organizoval David Sylvester) a v Německu (Krefeld, Düsseldorf a Stuttgart).

1956

Reprezentoval Francii na bienále v Benátkách, kde vystavil sochařský soubor *Ženy z Benátek*. Navrhl obálku pro knihu Jeana Geneta *Le Balcon*. Seznámil se s Isaku Yanaiharou, který mu pak několik roků stál modelem (v letech 1957, 1959, 1960 a 1961).

1957

Jean Genet napsal studii *L'atelier d'Alberto Giacometti*, která vyšla nejprve v časopise *Derriere le miroir* a poté v roce 1963 knižně s doprovodnými fotografiemi Ernsta Scheideggera.

1958

První sólová výstava v Japonsku. Seznámil se s Caline, která byla až do roku 1955 jeho milenkou a modelkou.

1959

Byl přizván k účasti v soutěži na pomník pro náměstí Chase Manhattan Bank v New Yorku, projekt však nebyl nikdy dokončen. Začal pracovat na knize litografií *Paříž bez konce*, která vyšla v roce 1969.

1961

První cena za sochařství v každoroční přehlídce Carnegie International v Pittsburgu. Beckett jej pověřil vytvořením scény pro svou hru *Čekání na Godota* v Théâtre de l'Odéon.

1962

Byl přizván na bienále v Benátkách, kde za sólovou výstavu obdržel Velkou cenu za sochařství. Podílel se na instalování své velké retrospektivní výstavy v Kunsthaus Zurich, organizované René Wehrim a bratrem Brunem Giacomettim. V nakladatelství Maeght Éditeur vydal Jacques Dupin první monografii věnovanou Giacomettimu.

1963

Kvůli objevenému rakovinnému vředu byla Giacomettimu odstraněna větší část žaludku.

1964

Získal ocenění Guggenheim International Award za malbu. Otevření Giacomettiho sálu a dvora ve Fondation Maeght v Saint-Paul de Vence. Instaloval díla plánovaná pro Chase Manhattan Bank: dva kráčející muže, dvě velké ženské postavy a velkou hlavu. Vytvořil rovněž soubor *Ženy z Benátek* v bronzu. 25. června zemřela jeho matka.

1965

V Londýně, New Yorku a Kodani se uskutečnily tři Giacomettiho výstavy. Na přípravě výstavy v londýnské Tate Gallery se aktivně podílel. Vznik Alberto Giacometti-Stiftung v Curychu díky nákupu části sbírky amerického průmyslníka G. Davida Thompsona. Obdržel Národní cenu za umění francouzského Ministerstva kultury.

1966

Zemřel náhle 11. ledna v nemocnici v Coire. Pochován byl 15. ledna na hřbitově v Borgonovu.

FONDATION- GIACOMETTI

FONDATION GIACOMETTI

Fondation Giacometti, Paříž, založená v prosinci 2003, je soukromá instituce, oficiálně registrovaná jako nezisková organizace. Jejím posláním je ochrana, šíření a propagace díla Alberta Giacomettiho. Nadace, coby jediný dědic Annette Giacometti, vdovy po umělci, vlastní největší sbírku děl Alberta Giacomettiho na světě. Sbíрка čítá na 350 soch, 90 obrazů, 2000 kreseb a stejný počet grafik. Nadace má za úkol svou kolekci spravovat, restaurovat a rozšiřovat. K dispozici má taktéž pozoruhodné archivní fondy fotografií, dokumentů a korespondence umělce.

V čele Nadace stojí Catherine Grenier.

Poslání Nadace

Fondation Giacometti se věnuje ochraně a propagaci svých sbírek (kreseb, maleb, grafik, sádrových a bronzových plastik) a usiluje o propagaci a zviditelňování díla Alberta Giacomettiho v mezinárodním kontextu. Mezi její aktivity patří: veřejná prezentace díla Alberta Giacomettiho formou organizování monografických a tematických výstav ve francouzských a zahraničních muzeích, vedení katalogu umělcových děl s ověřenou pravostí, organizování různých kulturních akcí a účast na nich, publikování a účast na publikování výzkumů Giacomettiho tvorby. Nadace svolává komisi, která ověřuje provost umělcových děl a zodpovídá za ochranu jeho díla ve Francii i v zahraničí.

INSTITUT GIACOMETTI

Institut Giacometti, Paříž se veřejnosti otevřel v červnu roku 2018. Tato inovativní instituce se ve svém stálém působišti zaměřuje na výstavy a výzkum v oblasti dějin umění a pedagogiky. V čele institutu stojí **Catherine Grenier**, od roku 2014 ředitelka Nadace Giacometti. Ambicí institutu je podněcovat nové pohledy na umělcovo dílo a období, ve kterém tvořil.

Stálá expozice: Ateliér Alberta Giacomettiho

Rekonstruovaný ateliér uvádí diváka do intimního světa umělcova kreativního procesu. Ve věrně reprodukováném prostředí ateliéru si návštěvník může prohlédnout šedesát původních uměleckých děl, nábytek a stěny vymalované Albertem Giacomettim.

Program – výstavy:

ALBERTO GIACOMETTI – NARRATING THE BODY

21. června – 9. listopadu 2019

Výstava a publikace 'Narrating the body' se soustředí na ženský akt, pro nějž se Giacomettiho od samého počátku snažil vytvořit nový model reprezentace. Výstava představuje několik výjimečných děl, která byla nedávno zrestaurována a poprvé představena veřejnosti.

Hlavní kurátorka: Catherine Grenier – Kurátorka: Michèle Kieffer

CRUEL OBJECTS OF DESIRE – GIACOMETTI/SADE

20. listopadu 2019 – 9. února 2020

Prostřednictvím Giacomettiho vybraných vrcholných děl, v nichž se snoubí erotika s násilím, připomíná tato výstava umělcovu interpretaci textů Markýze de Sade v období jeho příklonu k surrealismu.

Kurátoři: Christian Alandete a Serena Bucalo-Mussely

Praktické informace

Institut Giacometti – 5, Rue Victor Schoelcher 75014 Paris – telefon: 01 87 89 76 77

Otevřeno: úterý 14:00–18:00 / od středy do neděle 10:00–18:00

Zavřeno: pondělí celý den a úterý dopoledne

www.fondation.giacometti.fr/institut

GIACOMETTI LAB

otevřena v květnu 2019

Giacometti Lab (Laboratoř Giacometti), přidružená k Institutu Giacometti, se zaměřuje na vzdělávání a výzkum. Konají se zde pedagogické programy pořádané Institutem Giacometti a School of Modernities (Škola modernit), program zaměřený na výzkum dějin moderního umění. Tento program přispívá k lepšímu porozumění období, které ovlivňovalo vývoj Giacomettiho tvorby (1910–1960). Hlavní těžiště vlivu se nacházelo v kosmopolitním prostředí moderní Paříže.

Formou každoročních stipendií, o jejichž udělení rozhoduje komise, podporuje School of Modernities mladé badatele, umělecké historiky a kurátory, kteří od ní mohou získat buď stipendium na výzkum (€10,000) anebo grant určený k podpoře publikování.

School of Modernities dále organizuje přednášky, semináře, studijní dny a sympozia. Konference jsou nahrávány a tvoří poté referenční korpus přístupný na internetových stránkách Institutu Giacometti.

Collection École des Modernités (Sbírka École des Modernités) vydává krátké publikace o zajímavých tématech z období modernity.

Giacometti Lab: 7/9 Rue Victor Schoelcher 75014 Paris
Umělecký ředitel, Giacometti Institute: Christian Alandete
Za École des Modernités zodpovědný: Hugo Daniel

Sledujte

 Fondation Giacometti

 Fondation Giacometti

 Institut Giacometti

www.fondation-giacometti.fr/fr/presse

Tiskové materiály a obrazový doprovod

<http://vpn.ngprague.cz:8010/PRESS/>

Kontakt

Tereza Ježková
Vedoucí Odboru marketingu a PR
+420 728 301 377
tereza.jezkova@ngprague.cz

Otevírací doba

úterý–neděle 10–18 h
středa 10–20 h

Info

info@ngprague.cz
+420 224 301 122
www.ngprague.cz

Sledujte nás

- [f](#) Národní galerie Praha
 - [f](#) Národní galerie Praha dětem
 - [@](#) ngprague #ngprague
-

Generální partner

Komerční banka

Ve spolupráci

Fondation Giacometti, Paříž

Hlavní partner výstavy

Pro Arte

Partneři

Škoda Auto
The Pudil Family Foundation

Za podpory

Ministerstvo kultury České republiky
Hlavní město Praha

Generální mediální partner

Česká televize

Mediální partneři

ArtMap
Český rozhlas
Flash Art
Monitora
